

Konferencja „Przyszłość szkoły polonijnej” Malmö 9-11 października 2009

Dokument końcowy

Uczestnicy konferencji pragną podziękować organizatorom - Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych, Zrzeszeniu Organizacji Polonijnych w Szwecji i Konsulatowi Generalnemu RP w Malmö - za zorganizowanie konferencji „Przyszłość szkoły polonijnej” i umożliwienie rzeczowej dyskusji na temat przyszłości oświaty polonijnej.

Słowa podziękowania pragniemy również skierować do pani minister Katarzyny Hall za zdecydowane poparcie naszego projektu oraz osobisty udział w konferencji. Dostrzegamy, że polski rząd realizuje zapis art. 22 Ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty i wynikające z niego obowiązki, co do wspomaganie nauczania języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej oraz innych przedmiotów nauczanych w języku polskim wśród Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą.

Pragniemy również podziękować Ministerstwu Spraw Zagranicznych za finansowe i organizacyjne wsparcie.

Wielka fala nowej ekonomicznej emigracji polskiej przerosła oczekiwania i możliwości władz polskich, krajów zamieszkania oraz organizacji polonijnych i oświatowych. Wiele zrobiono w tej dziedzinie - jednak ogrom zjawiska kwalifikuje te poczynania, jako niewystarczające. Możliwość powrotu do kraju, czy też pozostanie za granicą lecz w szeroko rozumianej sferze polskości, wielkiej rzeszy wykwalifikowanych pracowników oraz dzieci i młodzieży polskiej jest rzeczą ważną i korzystną dla Polski.

Odpowiedzialność za edukację dzieci polskich przebywających stale lub czasowo poza granicami kraju powinna przede wszystkim spoczywać na ich rodzicach.

Państwo polskie - zgodnie z art. 6 Konstytucji RP z dnia 2 kwietnia 1997 - powinno stwarzać warunki upowszechniania i równego dostępu do dóbr kultury, będącej źródłem tożsamości narodu polskiego, jego trwania i rozwoju oraz udzielać pomocy Polakom zamieszkałym za granicą w zachowaniu ich związków z narodowym dziedzictwem kulturalnym.

Uważamy, że próba uporządkowania przez MEN spraw oświaty polskiej za granicą wyrażona w *Programie rozwoju oświaty polskiej za granicą i oświaty polonijnej na lata 2009-2011* jest konieczna. Wszelkie zmiany powinny być jednak przeprowadzane w sposób ewolucyjny, aby nie zakłócać procesu edukacyjnego.

Należy przy tym zachować pluralizm form oraz pełną niezależność lokalnych szkół i instytucji oświatowych prowadzących nauczanie w języku polskim.

Potrzebą chwili jest:

- stworzenie specjalnych jednolitych programów kształcenia,

- opracowanie specjalnych podręczników dla polskich dzieci zamieszkałych za granicą,
- utworzenie efektywnego systemu wspierania oświaty polonijnej i oświaty polskiej za granicą,
- zawieranie dwustronnych umów międzynarodowych regulujących kwestię nauczania w języku polskim za granicą,
- stworzenie skutecznego monitoringu stopnia realizacji przez kraje osiedlenia zobowiązań edukacyjnych dotyczących nauki języka ojczystego, a wynikających z regulacji Unii Europejskiej i Rady Europy,
- wykorzystywanie nowoczesnych technologii informacyjnych w nauczaniu języka polskiego na odległość,
- opracowanie i wdrożenie standardów przygotowania merytorycznego i metodycznego nauczycieli pracujących w szkołach za granicą,
- zwiększenie dostępności systemu certyfikowania znajomości języka polskiego.

Istotnym jest, aby korzystając z różnych form kształcenia oferowanych przez kraje zamieszkania, tworzyć formy uzupełniające, spełniające nasze oczekiwania.

Wyrażamy uznanie dla nowoopracowanej, nieobligatoryjnej „Podstawy programowej dla uczniów polskich uczących się za granicą” oraz grupy polskich i polonijnych ekspertów, którzy ją opracowali. Stwarza ona nauczycielom polonijnym nowe, ogromne możliwości wykonywania ich pracy.

Jesteśmy przekonani o konieczności dalszych corocznych spotkań przedstawicieli rządu RP, instytucji oraz organizacji polskich i polonijnych zaangażowanych w sprawę oświaty polonijnej, jak i o konieczności szerokiego udziału przedstawicieli środowisk polonijnych w dyskusji na ten temat. Forum takie służyć może wymianie informacji i doświadczeń, konsultacji, a także współpracy między nauczycielami a urzędnikami szeroko rozumianego pionu oświaty.

Jednym z miejsc takiego dialogu mogłaby być np. Rada Konsultacyjna Oświaty Polonijnej powołana przez ministra edukacji narodowej.

Dla osiadłych za granicą polskich rodzin nauka języka polskiego jest niezbędna do pozytywnej identyfikacji z krajem pochodzenia. Świadome dzieci, które wyrastają w dwóch kulturach, są najlepszymi ambasadorami porozumienia między narodami. W zjednoczonej Europie stanowi to bezcenny fundament do budowy wspólnego domu. Motywacja polskich dzieci do nauki ojczystego języka jest skarbem, którego nie można zmarnować.

Wychowanie w patriotyzmie oraz zapewnienie nauczania języka polskiego i przedmiotów ojczystych jest naszym wspólnym obowiązkiem. Nasze dzieci i młodzież to wspólne dobro Polski i Polonii.

Malmö, 11 października 2009 r.